

**Seletuskiri „Rahandusministri 8. detsembri 2011. a määruse nr 53
„Majandusaasta aruande taksonoomia alusel koostatavate raamatupidamise
aastaruande vormide kehtestamine” muutmise“ eelnõu juurde**

1. Sissejuhatus ja eelnõu eesmärk

„Rahandusministri 8. detsembri 2011. a määruse nr 53 „Majandusaasta aruande taksonoomia alusel koostatavate aruande vormide kehtestamine” muutmise“ eelnõus (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse uus majandusaasta aruande taksonoomia alusel koostatud raamatupidamise aastaruande vormide (edaspidi *vorm*) redaktsioon ning selle rakendusaeag.

Muudatuste aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL (edaspidi *direktiiv*) ülevõtmine Eesti õigusruumi, mille alusel on muudetud raamatupidamise seadust (edaspidi *RPS*).¹

Uue vormide redaktsiooni kehtestamise eesmärk on vormide täiendamine ja täpsustamine vastavalt raamatupidamise seadusele ja direktiivis nõutule.

Eelnõu koostasid Rahandusministeeriumi ettevõtluse ja arvestuspoliitika osakonna nõunik Mirel Vaidlo (mirel.vaidlo@fin.ee 611 3291) ja sama osakonna jurist Taivo Põrk (taivo.pork@fin.ee 611 3585). Juriidilise ekspertiisi tegi Rahandusministeeriumi õigusosakonna jurist Virge Aasa.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

§ 1 punktiga 1 kehtestatakse määruse lisad 1–5 uues sõnastuses. Lisade muudatused on tingitud allpool kirjeldatud põhjustest.

Raamatupidamise seaduse § 3 alusel jaotatakse ettevõtjad suuruse järgi nelja gruppi. Nendeks on mikro-, väike-, keskmise suurusega ettevõtjad ja suurettevõtjad. Raamatupidamise seaduse kohaselt sõltub avalikustatava informatsiooni hulk ettevõtja suurusest ning seadusega on sätestatud miinimumnõuded iga nimetatud grupi raamatupidamise aastaruandes avalikustatava informatsiooni osas.

Vastavalt eeltoodule on täiendatud olemasolevaid aruandevorme. Lisaks on tehtud muudatusi vormide teatud struktuurilises ülesehituses ja aruannete terminoloogia on viidud kooskõlla raamatupidamise seaduse terminoloogiaga.

Raamatupidamise seaduse muudatuste rakendamise ettevalmistamiseks moodustati vastav juhtrühm ja töörühm. Juhtrühma koosseisu kuulusid Justiitsministeerium, Rahandusministeerium ning Registrate ja Infosüsteemide Keskus. Töörühma koosseisu kuulusid: Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Audiitorkogu, Eesti Pank, Statistikaamet, Maksu- ja Tolliamet, Justiitsministeerium, Sotsiaalministeerium, Maaeluministeerium,

---

¹ RT I, 30.12.2015, 65

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning Registrate ja Infosüsteemide Keskus. Lisaks olid kaasatud Raamatupidamise Toimkond ja Eesti Raamatupidajate Kogu. Eelnõuga kehtestavate aruandevormide väljatöötamise raames toimusid mitmed töörihma kohtumised, kus analüüsiti majandusaasta aruande esitamise keskkonna muudatusvajadusi, selgitati välja majandusaasta aruannete koosseisu kuuluvate andmete riskitasutusvajadus ning tehti ettepanekuid vormide muutmiseks, täiendamiseks ja uute vormide väljatöötamiseks.

2017. aasta muudatused raamatupidamise aastaaruandes puudutavad põhiaruannetest bilanssi, kasumiaruannet ja omakapitali muutuste aruannet ning järgmiseid lisasid: „Nõuded ostjate vastu“, „Varud“, „Eraldised“, „Tingimuslikud kohustised ja varad“, „Kaubad, toore, materjal ja teenused“, „Mitmesugused tegevuskulud“, „Müüdid toodangu (kaupade, teenuste) kulu“, „Turustuskulud“, „Üldhalduskulud“, „Tööjõukulud“, „Kasum (kahjum) tütar- ja sidusettevõtjatelt“, „Kasum (kahjum) finantsinvesteeringutelt“ ning „Seotud osapooled“.

Muudatuse tüübi järgi on käesoleva redaktsiooni muudatused peamiselt esitusviisi ja informatsiooni avalikustamise nõuetest tulenevad.

Direktiivi artikkel 10 esitab bilansiskeemid kasvava ja kahaneva likviidsuse järjekorras, millest esimene on praktikas kasutusel enamikes EL riikides. Kuna finantsteave peab olema võrreldav liidu siseselt, siis selline funktsionaalsus peab olema võimalik ka majandusaasta aruande keskkonnas s.t võimalus esitada bilanss nii kasvava kui ka kahaneva likviidsuse järjekorras, vastavalt ettevõtte suurusele ja vajadusele. Bilansiskeemid kasvava likviidsuse järjekorras on sisse viidud kõigisse määruse lisadesse.

Teine bilansiga seotud muudatus puudutab väikeettevõtja bilanssi, mis võimaldab väikeettevõtjal bilansis detailsemalt avalikustada infot järgmiste kirjete kohta: „Nõuded ja ettemaksud“, „Varud“, „Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse“, „Võlad ja ettemaksud“ ning „Eraldised“. Muudatuse eesmärk on vähendada väikeettevõtja halduskoormust ning vabastada väikeettevõtja vastavat infot sisaldavate lisade esitamisest, kuid tagada asjakohase ja tõepäraselt esitatud informatsiooni avalikustamine. Vastav muudatus on sisse viidud määruse lisadesse 1, 3 ja 4.

Kasumiaruande muudatuste kohaselt on eraldi kirjetele tõstetud „Kasum (kahjum) tütar- ja sidusettevõtjatelt“ ja „Kasum (kahjum) sidusettevõtjatelt“ ning „Intressitulud“ ja „Intressikulud“. Vastavalt on korrigeeritud ka kasumiaruande lisad ning nimetatud kirjeid saab täiendavalt lahti kirjutada lisades. Muudatuse sisseviimine on vajalik taksonoomia alusel esitatavate aruandevormide kooskõlla viimiseks raamatupidamise seaduse lisaga 2 „Kasumiaruande skeemid“. Muudatus on sisse viidud kõigisse määruse lisadesse.

Käibevara allahindlused on edaspidi kokku koondatud ja kajastatud kasumiaruandes eraldi kirjel „Olulised käibevara allahindlused“. Sellest muudatusest tulenevalt on lisadest „Nõuded ostjate vastu“ ja „Varud“ allahindlusi puudutava info esitamine elimineeritud. Täiendavalt saab kasumiaruande kirjet „Olulised käibevara allahindlused“ lahti kirjutada lisas. Muudatus on sisse viidud määruse lisades 1, 3 ja 4.

Omakapitali muutuste aruandes on kirje nimetust „Makstud dividendid“ korrigeeritud ning edaspidi on selle kirje nimetus „Väljakuulutatud dividendid“. Uus nimetus annab kirje sisu täpsemalt edasi kuna omakapitali muutuste aruandes kajastatakse dividendid tekkepõhiselt. Ettepanek muudatuseks tuli vormide kasutajatelt. Muudatus on sisse viidud määruse lisades 1, 3 ja 4.

Lisasse „Tingimuslikud kohustised ja varad“ lisati täiendava kirjena „Antud garantiid“. Muudatus tuleneb direktiivi art 16 lg 1 p (d), mille kohaselt tuleb avalikustada kõik bilansivälised siduvad garantiid. Muudatus on sisse viidud määruse lisadesse 1, 3 ja 4.

Varasemalt lisas „Kasum (kahjum) finantsinvesteeringutelt“ kajastatud intressitulud on nimetatud lisast elimineeritud ja edaspidi on need kajastatud lisas „Intressitulud“. Viimatinimetatud lisasse on koondatud kõik finantsinstrumentidega seotud intressitulud. Muudatus on sisse viidud määruse kõigisse lisadesse.

Lisa „Seotud osapooled“ alamlisa „Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes“ on täiendatud, lisades kolm tulpa: „Intressimäär“, „Alusvaluuta“ ja „Lõpptähtaeg“. Vastava info leidmine tabelites suurendab laenumakseid puudutava info ülevaatlikust. Kuna aga selliselt tekib nimetatud alamlisasse palju andmevälju ja tabel on visuaalselt ebamugav käsitleda, siis on tehtud täiendav vormiline muudatus ning „Ostud“ ja „Müügid“ on koondatud eraldi alamlisaks. Vastav muudatus on sisse viidud määruse lisadesse 1, 3 ja 4.

Täiendava lisana luuakse taksonoomia aruandevormidesse vabatekstilise väljaga lisa „Olulised bilansis kajastamata tehingud“. Nimetatud lisaga täiendatakse määruse lisasid 1, 3 ja 4.

Lisa „Tööjõukulud“ on täiendatud vastavalt raamatupidamise direktiivi art 17 lg 1 p (e) tulenevale täiendavale avalikustamise nõudele keskmise suurusega ja suurettevõtjate jaoks. Nimetatud sätte kohaselt tuleb finantsaruannete lisades vastava suurusega ettevõtetel avalikustada info töötajate keskmise arvu kohta aruandeaasta jooksul, sh nende keskmise arv kategooriate kaupa. Eeltoodust juhindudes on lisasse „Tööjõukulud“ lisatud järgmised kirjed: „Keskmise töötajate arv töötamise liikide kaupa:“, „Töölepingu alusel töötav isik“, „Võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutav isik, v.a füüsilisest isikust ettevõtja“ ning „Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige“. Vastav täiendus on sisse viidud määruse lisadesse 1, 3 ja 4.

Kasumiaruande lisadesse „Kaubad, toore, materjal ja teenused“, „Mitmesugused tegevuskulud“, „Müüdü toodangu kulu“, „Turustuskulud“ ja „Üldhalduskulud“ on täiendavate kirjetena lisatud „Veevarustusteenused“ ja „Tööjõurent“. Nimetatud kirjed on taksonoomiasse lisatud Statistikaameti ettepanekul järgmistel põhjustel: (a) SKP arvepidamiseks institutsionaalsete sektorite lõikes on vaja saada infot nimetatud kulupositsioonide osas ning institutsionaalsetesse sektorite jaotamine ei toimu ettevõtte/asutuse õigusliku vormi järgi, vaid selle järgi, kas tegemist on turule tootjatega või mitte; ning (b) mitmed mittetulundusühingute grupid (keeltekoolid, autokoolid jms) on olemuselt turule tootjad (müüvad toodangut turuhindadega) ja neid käsitletakse kui ettevõtteid/äriühinguid. Vastav täiendus on sisse viidud kõikidesse lisadesse.

Läbiva muudatusena on kõikides aruandevormides terminoloogia viidud kooskõlla raamatupidamise seaduse terminoloogiaga. Esimene muudatus hõlmab mõistet

„kohustus“, mille asemel kasutatakse edaspidi terminit „kohustis“. Teise muudatusena on ainsus asendatud mitmusega. Edaspidi kasutatakse kõikide vara, kohustise, tulu ja kuluga seotud kirjete puhul mitmuse vormi (nt käibevarad, materiaalsed põhivarad, immateriaalsed põhivarad, bioloogilised varad, kohustised, tulud, kulud).

§ 1 punktiga 2 kehtestatakse uued raamatupidamise aastaaruande vormid kasumit taotlevate mikroettevõtjate jaoks (lisa 6).

RPS § 15 lg 2¹ kohaselt on mikroettevõtjal lubatud esitada lühendatud raamatupidamise aastaaruanne, mis koosneb vähemalt kahest põhiaruandest (bilanss, kasumiaruanne) ning lisadest. Nõuded mikroettevõtja bilansikirjetele on toodud RPS § 18 lg 3¹ ning miinimumnõuded mikroettevõtja lühendatud raamatupidamise aastaaruande lisades avalikustatava informatsiooni kohta on sätestatud RPS § 21 lg 4.

Uute vormide kehtestamine ei too mikroettevõtjale raamatupidamise korraldamises olulisi muudatusi. Sarnaselt varasemaga, peab raamatupidamiskohustuslane majandusaasta aruande taksonoomia vormide kohase majandusaasta aruande koostamisel lähtuma raamatupidamise seaduses sätestatud nõuetest.

§ 1 punktidega 3 ja 4 sätestatakse, et käesoleva määrusega jõustatavaid aruandevorme kohaldatakse 2016. aastal või hiljem alanud aruandeperioodidele ja nende kohta koostatavatele aruannetele ning määruse eelmise redaktsiooniga jõustatud aruandevorme kohaldatakse aastatel 2012 kuni 2015 alanud aruandeperioodidele ja nende kohta koostatavatele aruannetele.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2013/34/EL, mis on vastu võetud 26. juunil 2013 ning mis käsitleb teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid.

4. Määruse mõjud

Majandusaasta aruande vormide muutmise tulemusena on uutes vormides arvesse võetud õigusaktide nõudeid, taksonoomia tööühma aruannete analüüsi põhjal tehtud otsustusi ning vormide kasutajate ettepanekuid. Lähtutud on põhimõttest, et olemasolevad vormid võimaldaksid raamatupidamiskohustuslasel kajastada asjakohast ning tõepäraselt esitatud informatsiooni tema finantsseisundi, -tulemuse ja rahavoogude kohta ning samas oleks kasutajate poolt lihtsalt kasutatavad ning vähendaks ettevõtjate halduskoormust ettevõtluskeskkonna usaldusväarsust ja läbipaistvust kahjustamata.

Taksonoomia vormide kasutamine võimaldab esitatud andmete elektroonilist töötlemist ning teistele riigiasutustele andmete esitamise ja tulevaste aruannete koostamise lihtsustamist.

5. Eelnõu rakendamiseks vajalikud kulutused ja eelnõu rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõu jõustumisega ei kaasne täiendavaid kulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2017. a. 1. jaanuaril.

Eelnõu lisades esitatud märke kohaselt tuleb uusi vorme kasutada aruandeperioodide kohta, mis algasid 2016. aasta 1. jaanuaril või hiljem.

7. Kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastatakse Justiitsministeeriumiga. Samuti saadetakse eelnõu arvamuse avaldamiseks Audiitorkogule, Eesti Raamatupidajate Kogule ja Eesti Kaubandus-Tööstuskojale.

05.12.2016. a.